

Logaldalli namma/ logaldalliid namaid: Anne Randi Solbakken

Institušuvdna: UiT Norges Arktiske Universitet

E-mail: anne.r.solbakken@uit.no

Sáme vánhemiid oainnut sámegielaohpahusas

Čoahkkáigeassu/ abstrákta:

Oahpahusláhkka Norggas cealká buot individuála ohppiin sámi duogážiin leat riekti oažžut oahpahusa sámegielas dahje sámegillii. Ohppiid gielladássi mearrida guđe dan golmma oahppoplána vuodul sii ožžot oahpahusa.

Duohtavuoda- ja seanadanraporta (Høybråten et.al. 2023, s. 386–424) cealká ahte stáhta dáruiduhttinpolitihkka lea dagahan ahte buolvvat sámít eai hálldaš giela mii oktii lei máttuid vuosttašgiella. Dát sáhtta leat geahnohuhtten sin sámi identitehta, muhto seammás de leat earát ges nagodan doalahit sámegiela ja sámi identitehta. Assimilerenpolitihka geažil leat joavkkut sámegielohppiin geat ožžot sámegielaohpahusa odne viehka mánggalágan joavkkut, das gitta mo sin bearrašat hálldašit sámegielaid, ja das gitta ožžot go oahpahusa siskkobealde vai olggobealde sámi hálldašanguovllus.

Doavttergrádaprošeavttas sámegielaohpahusa birra vuodđoskuvllas Norggas leat 300 váhnema vástidan neahttaskovi bokte sin oaiviliid sámegielaohpahusa birra maid sin mánát leat ožžon áigodagas borgemánus 2020 geassemánnui 2024. Váhnemiid dieđut leat mávssolaččat doavttergrádaprošeavttas man ulbmil lea gávnnahit makkár fáktorat sáhttet váikkuhit dasa ahte mánát čadahit dahje heitet sámegielaohpahusain vuodđoskuvlla áigodagas. Kvantitatiivva guorahallan čájeha ahte stuora oassi váhnemiin obbalaččat leat duhtavaččat sámegielaohpaheddjiin. Guorahallan čájeha maiddái ahte ovttá guovllus leat váhnemat earenoamáš duhtavaččat sámegielaohpaheaddjin ja nuppi guovllus eai leat nu duhtavaččat. Sin bohtosat sáhttet čujuhit beliide mat sáhttet váikkuhit ohppiid sámegielaohpahusa čadaheapmái. Dát vástádusat sáhttet govket makkár fáktorat sáhttet leat goit oassin sivaide dan stuora luohpamii sámegielaohpahusas maid Vangsnes (2021) lea duodaštan.